

Peter Handke

El meu dia a l'altre país

Una història de dimonis

Traduït de l'alemany
per Anna Montané Forasté

Alianza editorial

Títol original: *Mein Tag im anderen Land. Eine Dämonengeschichte*

Disseny de la col·lecció: Estrada Design

Disseny de la coberta: Manuel Estrada

Reservats tots els drets. El contingut d'aquesta obra està protegit per la llei, que estableix penes de presó i multes, a més de les indemnitzacions corresponents per danys i perjudicis, per a aquells que reproduïxin, plagïn o comuniquin públicament, totalment o parcialment, una obra literària, artística o científica, o la seva transformació, interpretació o execució artística fixada en qualsevol tipus de suport o comunicada per qualsevol mitjà, sense l'autorització preceptiva.

© Suhrkamp Verlag Berlin 2021

Tots els drets reservats i controlats per Suhrkamp Verlag, Berlín

© de la traducció: Anna Montané Forasté, 2024

© Alianza Editorial, S.A. Madrid, 2024

Carrer Valentín Beato, 21

28037 Madrid

www.alianzaeditorial.es

ISBN: 978-84-1148-615-6

Dipòsit legal: M. 656-2024

Printed in Spain

«Jo, l'idiota enviat a la comunitat»
Píndar

1

A la meva vida hi ha una història que encara no he explicat mai a ningú. I ara que, ben tard, per fi em despenjo, el que he d'explicar no prové de mi, ni les paraules ni les imatges, malgrat que jo mateix, en tot cas al començament de la història, en soc el protagonista i l'únic agent. D'aquesta història, la primera part l'he viscut en carn i ossos, en persona com gairebé cap altra història de la meva vida. Però només la conec pel que n'he sentit a dir —per relats d'altres, de la meva família i, en major proporció encara, abraçant un espai més ampli, per relats de tercers: de la gent del poble, si no, amb uns efectes avui encara

més grans, de tots els per a mi completament desconeguts de les poblacions dels voltants i de molt més enllà encara.

No és només que no tinc cap record d'aleshores, ni tan sols un rastre suggeridor a la memòria ni, com es diu, «la més mínima idea». Pel que vaig sentir a dir amb posterioritat, a l'època en qüestió, segons l'opinió dels uns, jo no estava conscient o, d'acord amb l'opinió dels altres, no estava en el meu seny. «Sense consciència», aquesta era la versió de la família: una mena de somnambulisme del qual ja s'havien transmès no poques històries dels avantpassats —en el meu cas, amb la variant de ser somnàmbul també de dia. Però, als ulls de tots els de més enllà del cercle familiar, en aquella època jo «no estava en bon seny».

Fora de casa, a la regió es donava per descomptat que el meu era el cas d'un posseït, posseït no només per un dimoni, sinó per una colla, per molts, incomptables fins i tot. «Fora de casa»: amb això concordava el fet que, com se'm va explicar després, en el decurs dels esdeveniments fugís de la nostra hisenda i, tal com us ho dic, plantés la meva tenda, una de molt petita, fora del nucli de la població, en un cementiri, no l'actual, sinó «l'antic», el d'abans, amb les seves tombes de dos segles enrere, la majoria de les quals feia molt temps que estaven abandonades i envaïdes per la vegetació.

De la meva feina d'horticultor —l'ocupació principal des de jove—, durant aquell període de bogeria, així es va dir després, se'n va fer càrrec la meva única germana. Quan abans he parlat de «família», em re-

feria únicament a la germana; el pare i la mare ja feia molt temps que eren morts, i a casa i als voltants només quedàvem nosaltres dos; i ja abans del meu somnambulisme, o que perdés el control de mi mateix, la meva germana em donava un cop de mà a les diverses parcel·les amb arbres fruiters que envoltaven l'antiga casa familiar. Ella també va ser qui, si no cada dia, almenys un o dos cops a la setmana, em va portar el més necessari al meu lloc al racó més amagat del remot cementiri. El més necessari? Segons el relat de la germana, l'existència somnàmbula que era jo gairebé no necessitava res, llevat potser de les pomes de casa, les Jonathan, Boskoop, Ontario i, sobretot, les Gravenstein —que el pare havia plantat abans de la guerra— i, d'acompanyament, el pa de casa amb fages i avellanes, ja d'abans, de la infantesa, el meu menjar preferit, però es veu que a

l'època en qüestió el trobava especialment bo.

Ara, per fi, un record propi: també jo, l'horticultor, aleshores més o menys encara en el meu seny i, dic jo, gràcies a la meva ocupació, la presència d'esperit en persona, de tant en tant devia tenir alguna cosa estranya, una mica sospitosa, inclús inquietant. Sobretot alguns nens semblava que ho oloressin, i, per cert, ja de lluny. No eren pocs els que tan bon punt em veien feien mitja volta, si bé només s'allunyaven un parell de passes, després s'aturaven i, com fan les guineus, giraven el cap per sobre les espatlles per mirar-me; aleshores era jo qui feia una volta per evitar el nen i treure-li la por.

Però també de la gent de la meva edat, i no només de la meva, de vegades fins i tot

més gran, i especialment dels molt vells, de tant en tant m'havia de sentir a dir que «no sabien què n'havien de pensar», de l'horticultor. «Hi ha alguna cosa en tu que no quadra, començant pel remolí que tens al cap!» Al poble fins i tot es van posar de moda algunes expressions que, si fa no fa, deien així: «llunàtic com un horticultor»; o també: «amb la mirada malèvola d'un horticultor»; o: «més horticultor que un horticultor»; o: «Sa Altesa, l'horticultor»; o també, més amables: «ingenu i espantadís com un horticultor».

Al seu dia la meva germana va suposar que aquestes males opinions sobre la meva persona, que d'altra banda eren episòdiques i l'endemà s'havien volatilitzat, es devien al fet que, de jove, poc després de l'escola d'agronomia, havia escrit un llibre de fructicultura, res més que un

opuscle «Sobre els tres mètodes de fer créixer els arbres en espatllera», però pel poble va córrer el rumor anomenat «llibre», una cosa que a les nostres contrades era estranya, fins i tot pretensiosa, si no una manera d'afirmar poder, un poder fals, falsificat. «L'horticultor i els seus deliris de grandesa!»

Després, amb l'any, amb els anys de posseït, als ulls dels altres em vaig convertir clarament i definitiva en el dolent, el fill tolit del mal, un malvat sense remei. Aquesta també era, segons la meva estimada germana, la impressió que efectivament feia sempre que, fora del «meu» cementiri, «esdevenia imatge» per a la gent del poble. Si abans potser hi havia hagut alguna cosa en mi que feia riure, ara s'havia acabat el riure.

Tan bon punt em deixava veure al carrer del poble, no només es produïa una desbandada general, sinó que tothom fugia cap a les seves cases. «Aterries la gent, sembraves el terror. I no perquè fessis mala fila —ves a saber com te les arreglaves per sortir del teu amagatall vestit sempre net, polit, sí, gairebé elegant—, ni tampoc perquè fessis alguna acció determinada —ni una sola vegada et van veure actuar i, sense fer ni un gest, ni tan sols petits moviments o un senyal, recorries el poble—; el terror venia de les teves paraules, d'allò que els altres, la seva totalitat, sentien que deies. I novament, un no. No, no cridaves, i menys encara baladrejaves o bramaves i feies carrisquejar les dents. Parlaves gairebé en veu baixa per a tu, en certa manera amb el volum esmorteït, com si parlessis amb tu mateix i, tot i així, cadascuna de les paraules que mur-

muraves per a tu era audible, com si uns altaveus les amplifiquessin, d'una punta a l'altra del poble.»

El que deixava anar d'aquesta manera eren sempre insults i impropis, i cada vegada n'eren uns altres, uns de nous, i cada vegada inaudits, i després, potser encara «més inaudits». Era impossible determinar a qui o a quina colla injuriava i insultava d'aquella manera. En qualsevol cas, més que a una pluralitat o a un grup, sovint em dirigia a individus i, entremig, deia la meva germana, semblava que només m'insultés a mi com «l'incorregible!», «l'espantall!», «l'avortí del dimoni!», «l'infrahome!», «la poma de la discòrdia!», «l'ovella ronyosa!». I un senyal que es tractava d'acusacions contra mi mateix: només aleshores aquella meva xerrameca amb què travessava el poble se sentia una mica

més i, un cop o dos en el decurs dels anys de follia, fins i tot vaig esclatar «en grans crits, no», en «uns crits breus».

En aquella època a la meva germana li feia l'efecte, encara que sempre només per uns moments fugissers, que jo, d'aquella manera, al mateix temps jugava un joc. O altrament dit: com si dins meu, sense propòsit ni intervenció per part meva, es jugués un joc, un d'estrany; i com si només fessin falta els companys de joc, companys disposats a jugar, no només un o dos, i no només uns quants, no, molts!, i el terror, quasi horror, que escampava esdevindria aire, aire del joc —i quin ball no hauria estat allò!

Però suposem que el meu comportament fos al mateix temps una invitació al joc: ni una sola vegada ni enlloc els altres van

fer una passa cap a mi i, d'improvís, s'hi van barrejar. En comptes d'això, fotien el camp, una vegada i una altra fotien el camp i, cametes ajudeu-me, deixaven un servidor; i això durant anys. Semblava clar: un dia, el quasi horror que amb el meu incessant parlar sol infonia a la gent es convertiria de sobte en l'horror dels fets, en una carnisseria, en un atac de follia assassina com a la regió, al país, al món sencer, no s'havia vist mai. I que cansat en vaig arribar estar, amb el pas del temps, de les eternes anades i vingudes, injuriant i amenaçant, entre les cases velles i les noves i cada vegada més iguals d'aquell país meu abans tan estimat. I com em va semblar, amb el temps, que no era que els altres em fessin falta, sinó més aviat que, en benefici de la por, com un senyal de vida que els era de primera necessitat, jo, a jutjar per les aparences el perillós endimo-

niat, els feia falta a ells. «Cansament i necessitat, necessitat i cansament»: el vers d'una cançó?

A propòsit d'això, ara em ve al pensament que, en aquella època, un dia, fent les meves ziga-zagues pel mig del poble, tot d'una mut —només movia els llavis en silenci—, em vaig asseure al llinzar d'una casa, un que era alt, de pedra, d'una de les últimes cases antigues, i m'hi vaig estar assegut, assegut fins molt després dels primers estels, en el record, invisible, ningú no em veia, o potser sí? En aquest cas, però, no com un espectre, i de cap de les maneres com una figura amenaçadora.

Ara, a la meua taula d'escriure de la cabana del jardí, em sento i em sé, dècades després, assegut en aquell llinzar de gra-